

MRF 2021.257

Planklagenævnets afgørelse af 22. september 2021, j.nr. 20/05300

Ophævet og hjemvist landzonetilladelse efter planlovens § 36, stk. 2, til en gyllebeholder på 3.000 m³, da kommunen i vurderingen af gyllebeholderens erhvervsmæssige nødvendighed havde inddraget matrikler tilhørende andre ejendomme end den, hvorpå beholderen skulle placeres.

Tønder Kommune meddelte i marts 2020 med henvisning til planlovens § 36, stk. 2, tilladelse til placering af en gyllebeholder på 3.000 m³ på en ejendom beliggende i landzone. Gyllebeholderen skulle opføres på en matrikel, der indgik i en samlet landbrugsejendom på 73 ha, der skulle betjenes af beholderen. Gyllebeholderen skulle herudover betjene arealer tilhørende en anden landbrugsejendom og derved betjene et samlet areal på 64,8 ha. Gyllebeholderen var 4 meter høj og 30,9 meter i diameter. Kanten af gyllebeholderen var 3 meter over terræn, og der ville blive anvendt teltoverdækning. Gyllebeholderens samlede højde inkl. teltoverdækning var 9,56 meter. Afgørelsen blev påklaget af Danmarks Naturfredningsforening, der bl.a. anførte, at der tidligere var givet tilladelse til en gyllebeholder på samme placering, men at denne blev tilbagekaldt, og at gyllebeholderen med sin placering ville fremstå synlig i landskabet og som et fremmedelement. Planklagenævnet (formanden) bemærkede indledningsvis, at ejendomsbegrebet i planlovens § 36, stk. 1, nr. 3, skulle forstås som den matrikulært afgrænsede ejendom, jf. U 2016.726 H. Nævnet bemærkede endvidere, at der ved lovændring af 1. juni 2017 blev vedtaget en ændring af planlovens § 36, stk. 1, nr. 3, som åbnede op for, at

den erhvervsmæssige nødvendighed alternativt kunne vurderes ud fra en landbrugsbedrift. Da muligheden for at vurdere den erhvervsmæssige nødvendighed i forhold til en landbrugsbedrift efter ordlyden i § 36, stk. 1, nr. 3, ikke gjaldt i forhold til husdyranlæg, som ifølge forarbejderne omfattede gylletanke, fandt nævnet, at vurderingen alene kunne foretages for den enkelte matrikulært afgrænsede landbrugsejendom, uanset om denne måtte indgå i en bedrift sammen med andre ejendomme. Nævnet fandt således, at det kun var den ejendom, som den pågældende matrikel indgik i, der kunne indgå i vurderingen af den erhvervsmæssige nødvendighed. Da kommunen i sin vurdering af den erhvervsmæssige nødvendighed havde inddraget arealer tilhørende andre ejendomme, fandt nævnet, at afgørelsen led af en væsentlig retlig mangel. Det bemærkedes afslutningsvis, at nævnet havde overvejet, om nævnet ville kunne tage stilling til, om der kunne gives landzonetilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, henset til, at kommunen havde givet en placeringstilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, jf. § 36, stk. 2. Nævnet fandt det dog rigtigst, at sagen hjemvistes til fornyet behandling i kommunen, idet en vurdering efter planlovens § 35, stk. 1, ville udgøre en vurdering i 1. instans.

Kommentar: Afgørelsen er i overensstemmelse med dommen i U 2016.726 H, hvor Højesteret fastslog, at betingelsen ”erhvervsmæssigt nødvendigt” i planlovens § 36, stk. 1, nr. 3, skal forstås som den matrikulerede ejendom, hvor bebyggelse opføres. Afgørelsen illustrerer dermed, at den lempede regel i planlovens § 36, stk. 2, sjældent kan anvendes for gylletanke på bygningsløse ejendomme, hvor der i stedet må ske en vurdering efter planlovens § 35, stk. 1. Se tillige PKNO nr. 12 om erhvervsmæssigt nødvendige driftsbygninger på landbrugsejendomme samt MRF 2021.251 Pkn, hvor nævnet ligeledes ophævede og hjemviste en tilladelse til en gyllebeholder, der skulle aftage husdyrgødning fra flere landbrugsejendomme.

Afgørelse i klagesag om Tønder Kommunes placeringstilladelse til en gyllebeholder på A2, Bredebro

20/05300

Tønder Kommune gav den 18. marts 2020 en placeringstilladelse til en gyllebeholder på ejendommen A1, 6261 Bredebro efter planlovens § 36, stk. 2.

Danmarks Naturfredningsforening, hovedbestyrelsen har klaget over afgørelsen.

I denne afgørelse har Planklagenævnet behandlet følgende spørgsmål:

- Om forholdet er undtaget fra landzonetilladelse, jf. planlovens § 36, stk. 1, nr. 3.

Planklagenævnet ophæver afgørelsen og hjemviser sagen til fornyet behandling i kommunen. Det betyder, at kommunens afgørelse ikke længere gælder.

1. Sagens oplysninger

1.1. Ejendommen og kommuneplanen for området

Klagen vedrører en gyllebeholder på 3.000 m³, som ønskes opført på matr.nr. F1, på adressen A1, 6261 Bredebro. Matriklen indgår i en samlet ejendom. Gyllebeholderen er 4 m høj og 30,9 m i diameter. Kanten af gyllebeholderen er 3 m over terræn, og der vil blive anvendt teltoverdækning. Samlet højde inklusiv teltoverdækning er 9,56 m.

Ejendommen ligger i landzone, er på ca. 73 ha og er noteret som en landbrugsejendom.

Den ansøgte placering ligger uden for udpegninger i kommuneplan 2017-2029 for Tønder Kommune. Ejendommen ligger uden for kommuneplanens rammer.

Gyllebeholderen skal betjene et samlet areal på 64,8 ha, bestående af 3 matrikler tilhørende ejendommene A3, 6261 Bredebro samt A1, 6261 Bredebro.

1.2. Afgørelsen, der er klaget over

Tønder Kommune gav den 18. marts 2020 en placeringstilladelse til en gyllebeholder på ejendommen A1, 6261 Bredebro efter planlovens § 36, stk. 2. Tilladelsen blev givet på vilkår.

Kommunen begrundede tilladelsen med, at gyllebeholderen ikke er i strid med planlovens landzonebestemmelser og de øvrige hensyn, som skal varetages i landzonen. Kommunen vurderede, at byggeriet sløres med beplantningen, og at de landskabelige hensyn dermed er varetaget.

1.3. Klagen og bemærkningerne hertil

I sagen indgår følgende materiale fra klageren: Klagen af 16. april 2020 samt yderligere bemærkninger af 27. maj 2020.

Kommunen er kommet med bemærkninger til klagen den 4. maj 2020.

Planklagenævnet modtog klagen fra kommunen den 6. maj 2020.

Klagen og bemærkningerne er i deres helhed indgået i sagsbehandlingen. Klagen er kort gengivet nedenfor under afsnit 2.

2. Planklagenævnets bemærkninger og afgørelse

2.1. Planklagenævnets kompetence og prøvelse

Planklagenævnet kan tage stilling til en kommunes afgørelse efter planlovens § 35, stk. 1 (landzone), jf. lovens § 58, stk. 1, nr. 1.[1]

Planklagenævnet kan desuden tage stilling til retlige spørgsmål i forbindelse med en kommunes øvrige afgørelser efter planloven, jf. lovens § 58, stk. 1, nr. 3. Det er et retligt spørgsmål, om opførelsen af gyllebeholderen kræver landzonetilladelse.

2.2. Undtagelse fra krav om landzonetilladelse til driftsbygninger på landbrugsejendomme

2.2.1. Klagen

Klageren anfører, at der tidligere er givet tilladelse til en gyllebeholder på samme placering, men at denne blev tilbagekaldt. Gyllebeholderen vil med sin placering fremstå synligt i landskabet og vil fremstå som et fremmedelement.

2.2.2. Generelt om undtagelse for driftsbygninger på landbrugsejendomme

Byggeri, der er erhvervmæssigt nødvendigt for driften af den pågældende landbrugsejendom, kræver ikke landzonetilladelse, jf. planlovens § 36, stk. 1, nr. 3.

Erhvervmæssig nødvendighed

For at en bygning kan betragtes som *erhvervmæssigt* nødvendig for landbrugsejendommen, er det en forudsætning, at bygningen skal benyttes i forbindelse med den *jordbrugsmæssige udnyttelse af ejendommen*, og at der er tale om et dyrehold eller planteavl af et *vist omfang* og/eller *af en vis karakter*. Det er ikke et krav, at der er tale om en aktuelt overskudsgivende aktivitet, eller at det er ejernes eller brugernes primære indtægt. Aktiviteten skal dog have en erhvervmæssig karakter, typisk i form af salg til tredjemand af et vist omfang.

Består den jordbrugsmæssige udnyttelse i drift af dyrehold, er det normalt ikke tilstrækkeligt, at der er tale om et erhvervmæssigt dyrehold efter miljøaktivitetsbekendtgørelsen.[2] Hvis dyreholdet omvendt ikke betragtes som et erhvervmæssigt dyrehold efter denne bekendtgørelse, vil det som klart udgangspunkt heller ikke kunne anses for driftsøkonomisk nødvendigt for den jordbrugsmæssige udnyttelse af ejendommen.

Efter hidtidig praksis kan opførelse af en gyllebeholder på en landbrugsejendom uden dyrehold være erhvervmæssigt nødvendigt for ejendommens drift, jf. planlovens § 36, stk. 1, nr. 3, hvis gyllen/biomassen skal anvendes som gødning for ejendommens planteproduktion.

Proportionalitet

Med erhvervmæssigt *nødvendige* bygninger menes, at disse er en nødvendighed for den jordbrugsmæssige udnyttelse af ejendommen. Efter hidtidig praksis skal der bl.a. ved vurdering af, om et byggeri (en driftsbygning) er erhvervmæssigt nødvendigt, lægges vægt på, om byggeriet har en rimelig størrelse set i forhold til karakteren af den landbrugsmæssige produktion (f.eks. hø-, korn- eller halmproduktion og/eller dyrehold). Desuden har omfanget af den landbrugsmæssige produktion betydning, herunder f.eks. hvor store arealer, der dyrkes landbrugsmæssigt, og hvordan de dyrkes. Endvidere har det betydning, om der i forvejen findes bygninger på ejendommen, som vil kunne anvendes til det angivne formål.

I forhold til gyllebeholdere er det forudsat, at gyllebeholderens opbevaringskapacitet ikke ligger udover sædvanlig kapacitet set i forhold til ejendommens landbrugsareal.[3]

Ved vurderingen af, hvad der er sædvanlig kapacitet for ejendommen, inddrages oplysninger om de harmoniarealer, som ligger på ejendommen, mængden af total kg N/ha samt hvilken gødningstype, der forventes opbevaret i gyllebeholderen. Der skal endvidere tages højde for, om gyllebeholderen er overdækket. Desuden skal der fratrækkes en eventuel eksisterende opbevaringskapacitet i allerede opførte gyllebeholdere. Opgørelsen skal som klart udgangspunkt tage udgangspunkt i kapacitetsbehovet hen over et år.

Ved fastsættelse af N-koncentrationen i gyllen/biomassen kan de årlige normtal for husdyrgødning fra Aarhus Universitet, Institut for Husdyrvidenskab, som udgangspunkt lægges til grund. Såfremt det sandsynliggøres, at N-koncentrationen i den gylle/biomasse, der konkret ønskes opbevaret, afviger fra normtallene, skal dette dog lægges til grund ved vurderingen.

2.2.3. Planklagenævnets vurdering

Det fremgår af sagens oplysninger, at gyllebeholderen skal betjene arealer tilhørende to landbrugsejendomme, A3 og A1.

Højesteret fastslog i dom af 10. november 2015, at ejendomsbegrebet i planlovens § 36, stk. 1, nr. 3, skal forstås som den matrikulært afgrænsede ejendom.

Folketinget vedtog den 1. juni 2017 lov om ændring af lov om planlægning, lov om naturbeskyttelse og lov om aktindsigt i miljøoplysninger, som trådte i kraft den 15. juni 2017. Herunder blev der vedtaget en ændring af planlovens § 36, stk. 1, nr. 3, som åbnede op for, at den erhvervsmæssige nødvendighed alternativt kan vurderes ud fra en landbrugsbedrift.

Det fremgår imidlertid af ordlyden i § 36, stk. 1, nr. 3, at muligheden for at vurdere den erhvervsmæssige nødvendighed i forhold til en landbrugsbedrift ikke gælder i forhold til husdyranlæg. Forarbejderne til planloven henviser til husdyranlæg så som gylletanke og stalde. Vurderingen af spørgsmålet om erhvervsmæssig nødvendighed af et husdyranlæg kan således kun foretages for den enkelte landbrugsejendom, uanset om denne indgår i en bedrift sammen med andre ejendomme.

Planklagenævnet finder på baggrund af ovenstående, at vurderingen af den erhvervsmæssige nødvendighed kun kan ske ud fra *den pågældende ejendom* (den matrikulært afgrænsede ejendom). Det betyder, at kun den ejendom, som matr.nr. 142 indgår i, kan indgå i vurderingen af den erhvervsmæssige nødvendighed.

Da kommunen i sin vurdering af den erhvervsmæssige nødvendighed har inddraget arealer tilhørende andre ejendomme, finder Planklagenævnet, at afgørelsen lider af en væsentlig retlig mangel.

Planklagenævnet har overvejet, om nævnet vil kunne tage stilling til, om der vil kunne gives en landzonetilladelse til den ansøgte gyllebeholder efter planlovens § 35, stk. 1, henset til, at kommunen har givet en placeringstilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, jf. § 36, stk. 2. Nævnet har dog fundet det rigtigst, at sagen hjemvises til fornyet behandling i kommunen, idet en vurdering efter planlovens § 35, stk. 1, vil udgøre en vurdering i første instans.

3. Afsluttende bemærkninger

Planklagenævnet ophæver Tønder Kommunes afgørelse af 18. marts 2020 om placeringstilladelse til en gyllebeholder på matr.nr. F1 på adressen A1, 6261 Bredebro, og hjemviser sagen til fornyet behandling i kommunen.

Planklagenævnet gør opmærksom på, at når kommunen behandler sagen igen, skal dette ske i overensstemmelse med følgende:

- Kommunen skal tage stilling til, om kommunen kan give en landzonetilladelse, jf. § 35, stk. 1, til det ansøgte efter de hensyn, der skal varetages efter landzonereglene.

Planklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 4, stk. 1, i lov om Planklagenævnet.

Planklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 3, stk. 3, i lov om Planklagenævnet.[4] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. § 3, stk. 4, i lov om Planklagenævnet.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales. Beløbet vil blive overført til indbetalerens NemKonto inden for ca. en måned.

[1] Bekendtgørelse af lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1157 af 1. juli 2020 med senere ændringer.

[2] Bekendtgørelse nr. 844 af 23. juni 2017 om miljøregulering af visse aktiviteter.

[3] Naturklagenævnet Orienterer, NKO nr. 316, marts 2004.

[4] Lov nr. 1658 af 20. december 2016 om Planklagenævnet.

Sag:

20/05300

Dato:

22. september
2021.

Emner:

Planloven, landzo...

Planklagenævnet (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/planklagenaevnet/>) • Nævnenes Hus • Toldboden 2 •
8800 Viborg • Tlf. nr.: 72 40 56 00 • CVR: 37795526 • Plan@naevneneshus.dk (<mailto:Plan@naevneneshus.dk>)
Tilgængelighedserklæring (<https://www.was.digst.dk/pkn-naevneneshus-dk>)